ENHET
Enheten för Samhällspolitik
HANDLÄGGARE
Mia Nikali

DATUM
2026-11-25
ERT DATUM
Ert datum

DIARIENUMMER
20260254
ER REFERENS
U2026/01759

Till
Utbildningsdepartementet

# Remiss angående Europeiska kommissionens förslag till förordning om portabilitet av kvalifikationer och kompetenser

**Sammanfattning av LOs synpunkter:**
LO avstyrker förslaget att mikromeriter ska ingå i de nationella ramverken för kvalifikationer, eftersom mikromeriter riskerar att slå sönder hela yrkesutbildningar och splittra upp yrken.

LO vill betona att digitaliserade kvalifikationer och ökad rörlighet inte får användas för att undergräva medlemsstaternas rätt att utforma sina kvalifikations- eller kompetenskrav eller undergräva parternas inflytande över yrkesutbildningen, eller nationella yrkeskrav, eller för att pressa ner löner och försämra villkor.

LO anser att arbetsmarknadens parter i de olika branscherna ska ges inflytande över utveckling, genomförande och uppföljning av systemen för jämförelse och portabilitet av kvalifikationer, eftersom parterna har stor kunskap om vilka kvalifikationer och kompetenser som krävs inom olika yrken och branscher.

LO ser en risk för ökad handel med falska kvalifikationer om kontrollsystemen är otillräckliga. Kommissionen bör därför noga överväga vilka utbildningar som ska ingå i den digitala plånboken.

**Övergripande kommentar:**

LO ser fördelar med att göra det enklare för arbetare att synliggöra sina kvalifikationer och kompetenser för att underlätta möjligheterna att arbeta inom unionen. Däremot vill LO betona att det inte är helt lätt att överblicka förslagets samtliga konsekvenser, eftersom remissen utgör en del av en större helhet, som till exempel det reviderade direktivet om yrkeskvalifikationer och direktivet om kvalifikationer från tredje land.

LO konstaterar att förslagen bland annat innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att digitala kvalifikationsbevis ska kunna utfärdas av behöriga utfärdande organ senast tre år efter förordningens ikraftträdande. Många yrken i Sverige är reglerade antingen från statligt håll - exempelvis i lag - eller genom branschspecifika föreskrifter. Ökad samordning, digitalisering och portabilitet av kvalifikationer och kompetenser får inte innebära att dessa system ska harmoniseras. Det är viktigt att inga åtgärder vidtas som inskränker medlemsstaternas och arbetsmarknadens parters möjligheter att

**Landsorganisationen i Sverige**
Barnhusgatan 18
105 53 Stockholm

+46(0)8-796 25 00
www.lo.se
info@lo.se

även fortsättningsvis utforma nationella och branschspecifika krav på kvalifikationer och kompetens.

LO vill också betona den roll som arbetsmarknadens parter i Sverige har i frågor som rör kvalifikationer och kompetenser. Parterna i respektive bransch har stor kunskap om vilka kvalifikationer och kompetenser som krävs inom olika yrken. LO anser därför att parterna i de olika branscherna ska ges inflytande över utveckling, genomförande och uppföljning av systemen för jämförelse och portabilitet av kvalifikationer. Här vill LO peka på de partssammansatta sammanslutningar som finns. I Sverige är det till exempel yrkesnämnderna som utfärdar yrkesbevis och certifikat.

En del yrken, till exempel undersköterskeyrket, regleras via nationell lagstiftning, därför är det viktigt att nationell lagstiftning samt krav på språkkompetens respekteras.

LO ser en risk med att handeln med falska kvalifikationer kan öka om inte ramverket för det nya digitala systemet har fungerande kontrollsystem som motverkar fusk och missbruk av utbildningar och kvalifikationer. Med anledning av detta anser LO att kommissionen noga ska överväga vilken typ av utbildningar som ska finnas i den nya plånboken.

**LO avstyrker mikromeriter**

LO avstyrker förslaget att mikromeriter ska ingå i de nationella ramverken för kvalifikationer. EU-kommissionen vill, i den mån det är möjligt, att mikromeriter inkluderas i de nationella kvalifikationsramverken. LO är av flera skäl kritisk till detta, bland annat av följande skäl:

- Mikromeriter riskerar att urholka och devalvera värdet av en yrkesutbildning, eftersom de kan bryta upp sammanhållna yrkesutbildningar och ”slå sönder” dem.
- Mikromeriter riskerar också att bidra till en uppsplittring av yrken, där sammanhållna arbetsuppgifter delas upp mellan flera arbetare. Det kan urholka yrkeskunnandet, försämra kvaliteten och minska utrymmet för problemlösning, utveckling och innovation. På sikt riskerar det också att göra yrken mindre attraktiva och försvåra rekryteringen.
- Korta utbildningar, som utvecklas vid sidan av det ordinarie utbildningssystemet, riskerar att kringgå det viktiga partsinflytande som är centralt i svensk yrkesutbildning för att säkerställa yrkeskunnande, kvalitet och säkerhet.
- Om mikromeriter används som bevis på yrkeskunnande utan att branschernas krav på kompetens och säkerhet är tillgodosedda kan det innebära allvarliga arbetsmiljörisker och i förlängningen öka risken för arbetsplatsolyckor, även med dödlig utgång. Det har till exempel förekommit korta och bristfälliga utbildningar för asbestarbete, där otillräcklig kvalitetssäkring har inneburit risker både för de arbetare som utfört arbetet och för personer som senare har bott eller vistats i byggnaden[1].
- I Sverige saknas dessutom en nationell definition av mikromeriter och i EU-förordningen framgår det inte hur lång eller omfattande en mikromerit ska vara. LO befarar att detta också kan leda till ett oöverskådligt ramverk och ökad byråkrati.

I Sverige har vi breda och sammanhållna yrkesutbildningar där parterna har ett stort inflytande för att säkra kvaliteten, relevansen och innehållet i yrkesutbildningarna. En bred yrkesutbildning stärker arbetarnas ställning på arbetsmarknaden genom att ge kompetens för flera arbetsuppgifter och bättre möjligheter att söka arbete och byta arbetsgivare. Korta och smala utbildningar riskerar däremot att begränsa arbetarnas kompetens och därmed försvaga deras ställning på arbetsmarknaden.

LO ser också med viss oro på risken för att mikromeriter och validering kan användas som en väg in i reglerade yrken, till exempel genom att en mängd mikromeriter staplas på varandra.

LO ser positivt på att det blir enklare att förstå och jämföra kvalifikationer mellan medlemsstaterna. Det är samtidigt viktigt att betona att en placering på samma nivå i den europeiska referensramen för kvalifikationer, EQF, inte innebär att två kvalifikationer betraktas som likvärdiga, endast att de anses motsvara utbildning på samma nivå. LO ser en stor risk för att förslagets målsättning om ökad rörlighet leder till att nationella och partsöverenskomna krav på utbildning och yrkeskunnande urholkas.

LO vill betona att digitaliserade kvalifikationer och ökad rörlighet inte får användas för att undergräva nationella yrkeskrav eller för att pressa ner löner och försämra villkor.

Arbetstagarnas rättigheter och personuppgifter måste också värnas i enlighet med de regelverk som kommissionen hänvisar till i förslaget. Arbetstagarna ska ha rätt att bestämma vilka digitala kvalifikationer som ska delas med arbetsgivare, och arbetsgivare ska inte kunna kräva tillgång till mer information än vad som är nödvändigt. Det är också viktigt att säkerställa att en persons kvalifikationer inte kan missbrukas, till exempel genom att de överlåts eller lånas ut till någon annan. LO utgår från att dessa frågor tas om hand under de fortsatta förhandlingarna.

[1] https://www.sverigesradio.se/artikel/riksrevisionen-kritiserar-brister-i-asbestkontroller
Facket om asbestutbildningarna: ”Totalt oreglerat” | Sveriges Radio
Facket irriterat på otydligt asbestkrav: "15 minuters lär dig själv" - Byggnadsarbetaren

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Mia Nikali
Handläggare